

Maar liefst 35 m² ruimte voor vrijloopkoe

Nr. 9 - Nov. 2011

Stal & Schuur

De 185 vrijloopkoeien van Marc Havermans uit Moerdijk (Nbr) krijgen nog meer ruimte tot hun beschikking. Volgend jaar breidt het bedrijf uit van 23 m² totale staloppervlakte per koe naar maar liefst 35 m², meer dan het dubbele van een traditionele stal. Havermans hoopt hiermee het ligbed het gehele jaar droog te kunnen houden.

Een innovatief, duurzaam en goedkoop stalsysteem. Dat is wat Havermans voor ogen staat. De melkveehouder uit Moerdijk bouwde in 2010 een stal die vrijwel volledig bestaat uit een ligbed van compost. Voergangen ontbreken. In een verplaatsbare ruif midden in de stal, krijgen de koeien hun grasrantsoen toegediend. Extra stalruimte is alleen gereserveerd voor de opvang en afvoer van melk in de nabijheid van de melkrobots.

Uitgewerkte compost

Opvallend is dat er nagenoeg geen staal en beton zijn verwerkt in de stal. Het ligbed beslaat 95 procent van de ruimte in de stal. Het pakket is 1 m dik met daaronder een mestwerend zeil. Op dit zeil ligt een laag van 250 mm zand en leem. Daarboven ligt een pakket compost van 750 mm. Havermans heeft gekozen voor uitgewerkte compost. Hierdoor vindt er geen verdere compostering plaats. Droging van het pakket moet gebeuren door wind en zon.

Om dit proces optimaal te laten verlopen, heeft de melkveehouder gekozen voor een dakconstructie die wordt gebruikt in de

kassenbouw. Op het dak ligt in dit geval echter geen glas maar een folie. De zijwanden zijn tot een hoogte van 3 m open. Wind en zon hebben vrij spel om het vocht uit het ligbed te verdrijven. Om de koeien beschutting te bieden tegen de instraling van de zon hangen er schaduwdoeken onder het dak die automatisch dichtschuiven bij zonneschijn.

Ligbed droog?

Grote vraag bij de keuze van dit stalontwerp is of het ligbed droog blijft. Na een jaar experimenteren, concludeert Havermans dat vanaf eind maart tot begin oktober het ligbed in een perfecte conditie is. De rest van de periode moet hij tweemaal in de week extra compost toevoegen om het bed droog te houden. "Vergelijk het maar met een potstal. Ook daar geef je vers stro als het ligbed nat is." Daarnaast trekt Havermans het ligbed dagelijks open met een cultivator/freescombinatie.

Omdat het opbrengen van compost extra tijd vraagt en ook steeds terugkerende kosten met zich meebrengt (compost kost 5 euro per ton), gaat Havermans zijn stal uitbreiden zodat het ligbed per vierkante meter nog minder belast wordt. De koeien krijgen in plaats van 23 m² totaal staloppervlak per dier 35 m² staloppervlak. Traditionele stallen zitten op ongeveer 15 m² totaal staloppervlak per koe. De melkveehouder verwacht door het goedkope bouwsysteem minder dan 100 euro per vierkante meter kwijt te zijn voor de nieuwe ruimte.

Andere afweging

De melkveehouder is vooral gecharmeerd van zijn stal door de lage kosten: de overkapping en het ligbed vragen relatief lage investeringen. Mocht hij een nieuwe stal bouwen dan kiest hij weer voor dit systeem. Maar voor elke veehouder is de afweging anders, weet hij. Zijn stal ligt op zware kleigrond, het maken van een betonvloer is dan extra duur omdat die vloer onderheid moet worden. “Als ik op zandgrond zou zitten, dan kan een betonvloer met eventueel beluchting een optie zijn.”

Ook de beschikbaarheid van het materiaal voor in het ligbed, bepaalde voor Havermans de keuze. Compost kost hem slecht 5 euro per ton terwijl hij voor houtsnippers 35 euro per ton moet betalen. “Het is steeds een rekensom. Voor mij is dit staltype de beste oplossing. Maar je moet er wel een

voldoende groot bouwblok voor hebben.”

Ruim 5 ton voor onderzoek

Staatssecretaris Bleker van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie heeft dit voorjaar de stal van Havermans beloont voor het ontwikkelen van een integraal duurzame stal. Hiervoor heeft het bedrijf 550.000 euro gekregen. De uitbreiding van de stal wordt hiermee gefinancierd.

Zie ook: [‘Vrijloopstal, alleen actief composteren werkt’](#)

Meer informatie: www.idv-stal.nl